

Aventura primilor supranumerari ai Opus Dei

În acest episod, cercetătorul Luis Cano comentează câteva adnotări și texte scrise de Sfântul Josemaría Escrivá despre vocația la Lucrare a supranumerarilor, adică a persoanelor fără angajament de celibat (căsătorite sau nu) chemate să trăiască spiritul Opus Dei în mijlocul lumii. De asemenea, se prezintă istoria vocației primilor supranumerari.

15.04.2024

Luis Cano este licențiat în drept și are un doctorat în teologie. În prezent, este secretar al Istituto Storico San Josemaría Escrivá și profesor de Istorie Bisericească la Pontificia Università della Santa Croce și la Istituto Superiore di Scienze Religiose all'Apollinare.

Este autor de cărți și articole despre istoria bisericii și spiritualitatea contemporană. Printre domeniile sale de cercetare se numără istoria Opus Dei și edițiile critice și comentate ale scrierilor și predicilor Sfântului Josemaría.

Când am început să lucrez la istoria vocației supranumerarilor, am dat

peste niște adnotări ale Sfântului Josemaría din martie 1930, adică la mai puțin de doi ani de la fondarea Opus Dei, la 2 octombrie 1928. În acele însemnări, Sfântul Josemaría scrie despre membrii care, în timp, vor fi numiți supranumerari, adică persoane din Lucrare fără angajament de celibat, căsătoriți sau nu.

În această adnotare, citim că se aștepta ca „marea influență pe care o va avea Lucrarea asupra societății să li se datoreze în mare măsură” ^[1]. La acea vreme, adeptii lui Escrivá se numărau pe degetele de la o mână, și mai rămăseseră câteva degete. Dar chiar și atunci a văzut clar că pe acest drum al sfințeniei și al evanghelizării în mijlocul lumii pe care l-a adus carisma Opus Dei, oamenii căsătoriți, credincioșii obișnuiți care muncesc și își întemeiază o familie, vor lăsa

amprenta credinței lor în mediul în care trăiesc.

El a adăugat, într-o altă însemnare din aceeași lună martie 1930, că acești oameni „vor influența profesiile lor respective ca o injecție intravenoasă în sângele societății” ^[2].

La ce fel de influență se referea, la ce fel de injecție era vorba, ce își imagina sau prevedea fondatorul Opus Dei despre ei? Fără îndoială că se gândea la o influență de natură religioasă, dar prin ce mijloace? Politice? Culturale? Universitare? Economice? Artistice?

Ceea ce pare clar este că, de la început, Sfântul Josemaría s-a adresat tuturor tipurilor de oameni pentru a-i contagia cu idealul de a-l urma pe Isus Cristos ca discipoli în mijlocul lumii, cu o misiune evanghelizatoare clară și preponderentă.

O evanghelizare contagioasă, care se răspândește prin contact, prin proximitate. Oriunde trăiește o persoană care a fost „infectată” de această „nebunie” – așa cum a definit ea însăși decizia de a se dăruia lui Dumnezeu – această „contagiune” se transmite celor apropiați: prietenilor, rudelor, colegilor, clienților etc.

Este ceea ce vedem că se întâmplă mai târziu în viața acelor primi supranumerari, cărora le vom dedica aceste câteva gânduri. Familia, rudele și prietenii lor, persoanele care au lucrat cu ei, au experimentat apropierea lui Dumnezeu datorită exemplului acestor persoane. Cu alte cuvinte, au înțeles că se poate fi medic, profesor, om de știință, muncitor, asistent medical, student... și în același timp să trăiască pe deplin pentru Dumnezeu. Să aibă o întâlnire personală cu Isus Cristos oriunde trăiau, lucrau, se distrau, făceau sport sau orice altă activitate.

Dar această chemare nu era destinată doar să creeze grupuri de creștini fervenți care să se întâlnească pentru a-și cultiva credința sau pentru a-și îmbunătăți viața de rugăciune, sau pentru a desfășura un anumit apostolat. O trăsătură distinctivă este faptul că acești oameni doresc să schimbe lumea în care trăiesc. Ei doresc să o lumineze cu lumina lui Cristos.

Acest apostolat cu persoanele care nu sunt chemate la celibat, care, de altfel, sunt majoritatea Opus Dei, el l-a numit lucrarea Sfântului Gabriel. Într-o lungă scrisoare, terminată probabil la mijlocul anilor '60 și publicată în 2023 în revista *Studia et Documenta*, Sfântul Josemaría explică în detaliu impactul evanghelizator al acestei lucrări a Sfântului Gabriel. El spune, de exemplu, că, prin acest apostolat, „umplem toate activitățile din lume cu un conținut supranatural care, pe

măsură ce se răspândește, va contribui în mod eficient la rezolvarea marilor probleme ale omenirii” ^[3] —.

În aceeași scrisoare, el clarifică faptul că această proiecție evanghelizatoare și transformatoare este misiunea oricărui tip de oameni, indiferent de clasa socială sau de situația lor. Este posibilă o influență creștină, atât din pozițiile de conducere ale societății, cât și de la cele mai modeste răscruci ale vieții. Cu alte cuvinte, este un apostolat diversificat, care are toate specializările pe care le oferă viața însăși.

O caracteristică care iese în evidență în această vocație este laicitatea sa, care înseamnă iubire de lume, o lume pe care Dumnezeu a lăsat-o în mâinile creștinilor, așa cum spune Sfântul Paul în prima sa Scrisoare către Corinteni (3,21-23): „totul este

al vostru! lumea, viața, moartea, prezentul, viitorul, totul este al vostru, voi sunteți ai lui Cristos și Cristos este al lui Dumnezeu”. Este o iubire a lumii, dar fără mondenitate, așa cum spune Papa Francisc. O prezență care nu este „împotriva nimănui”, care nu ignoră răul, dar se concentrează pe răspândirea binelui. De fapt, scrie în această scrisoare: „Atitudinea noastră, copiii mei, trebuie să fie una de înțelegere, de iubire. Acțiunea noastră nu este îndreptată împotriva nimănui, nu poate avea niciodată accente sectare: ne străduim să înecăm răul într-o abundență de bine” ^[4].

De asemenea, el învață că persoana din Opus Dei trebuie să aibă „o foarte mare iubire pentru toți bărbații și femeile, o inimă deschisă la toate preocupările și problemele lor, o imensă înțelegere, care nu cunoaște nici o discriminare sau exclusivism” ^[5].

Fiecare persoană este chemată, spune Sfântul Josemaría, să „creștineze toate activitățile lumii: să îl plaseze pe Cristos în vârful tuturor activităților umane” ^[6]. Cu alte cuvinte, el propune să acționăm liber, acceptând consecințele acestei libertăți, fiind responsabili, oameni care nu așteaptă „sloganuri” în materie de opinie din partea Lucrării sau a oricărei forme de clericalism.

În mijlocul lumii

Când privim viețile unora dintre primii supranumerari vedem toate acestea foarte clar. Împreună cu alți colegi m-am dedicat în ultimii ani studierii vieții unora dintre ei, iar diverse studii și biografii, atât ale bărbaților, cât și ale femeilor, ies la iveală.

Sfântul Josemaría le pune în față o mare aventură. Așa cum a scris unul dintre acei pionieri mulți ani mai

târziu, amintindu-și de acel moment în care a auzit explicația despre vocația supranumerarilor, „totul suna ca o renaștere religioasă, o glorie vie. Dintr-o dată vedeai totul la fel ca înainte, dar într-o altă culoare. A apărut o viziune optimistă și exigentă în același timp, care vorbea despre o vocație la sfințenie pentru laici, când peste tot eram considerați un fel de catolici de mâna a doua. Viața conjugală, mai presus de toate, mi-a apărut, și cred că tuturor, ca având o bogăție religioasă necunoscută până atunci” ^[7].

Un altul dintre ei a adăugat: „Am fi rămas aceiași, făcând aceleași lucruri, dar vizând întotdeauna un singur scop: sfințenia personală (...) Am auzit această frază luminoasă: „veți trăi un frumos roman de aventuri și de iubire”. Și de-a lungul anilor, multor ani, am ajuns să constatăm că acest lucru a fost adevărat” ^[8].

Spuneam mai devreme că, cel puțin din 1930, există dovezi că persoanele căsătorite sau fără vocație la celibat erau deja foarte prezente în lumina pe care Dumnezeu i-a dat-o sfântului Josemaría la 2 octombrie 1928. La acea vreme, să te gândești că o persoană căsătorită care trăiește în lume ar putea avea o „vocație” supranaturală era de neconceput. Cu toate acestea, Escrivá a apărât-o. Trebuie spus că Papa Pius al XI-lea, în enciclica sa *Casti connubii* din 1930, a afirmat clar că căsătoria poate fi o cale spre sfințenie. Biserica canonizase deja câțiva sfinți căsătoriți, dar aceștia reprezentau excepția, nu regula. A fost nevoie de timp pentru ca această idee să se înrădăcineze în Biserică, datorită și răspândirii spiritualității căsătoriei, de exemplu de către unele mișcări și realități ecleziale. Mai târziu, s-a ajuns chiar până la beatificarea soțului și a soției împreună. Acest lucru s-a întâmplat pentru prima

dată în 2001, iar în 2015 a avut loc prima canonizare a unui cuplu căsătorit.

Din ceea ce am analizat în diferitele documente ale Sfântului Josemaría, în anii '30, acesta și-a adresat apostolatul studenților universitari, dar și absolvenților, în special persoanelor legate de universitate sau și de lumea științifică, precum și unui grup variat de persoane angajate în diferite activități, muncitori, artiști, femei și bărbați angajați în diverse meserii etc. Ceea ce se remarcă este faptul că mesajul lor este practic același pentru toți. Fie că sunt sau nu chemați la celibat, este un mesaj care pune întotdeauna în centrul tuturor lucrurilor urmarea lui Isus Cristos în mijlocul lumii, pentru a-l pune în fruntea tuturor activităților umane, așa cum el însuși a înțeles datorită unei inspirații pe care a avut-o în 1931. Nu există nicio diferență între celibatari și cei

căsătoriți în modul în care trăiesc spiritul, mesajul Opus Dei.

În 1941, când Opus Dei era deja aprobat de către episcopul de Madrid ca asociație de credincioși, o Pia Uniune, se spunea că pot fi admiși și membri căsătoriți. Dar la acea vreme, Sfântul Josemaría nu avea nici preoți, nici laici suficient de pregătiți pentru a se ocupa de aceste persoane, care cu siguranță vor veni în număr mare, așa cum de altfel au și făcut.

El s-a limitat la a face câteva excepții, la a accepta câteva persoane. În 1942, în mod concret, doi dintre ei, Tomás Alvira și Víctor García Hoz, cărora le-a spus că puteau deja să trăiască ca membri ai Opus Dei, dar nu există nicio înregistrare că i-a admis în mod oficial la acel moment. A făcut acest lucru mai târziu, în 1947. De asemenea, a făcut ceva similar în 1945 cu o femeie pe nume Aurora

Nieto, căreia i-a spus că poate fi considerată deja membră a Lucrării.

Am ajuns în 1947, când Sfântul Scaun a aprobat Opus Dei, și aici au existat mai multe dificultăți în a obține aderarea supranumerarilor. La acea vreme, dedicarea deplină lui Dumnezeu fără darul celibatului nu era încă înțeleasă. În timpul procesului de aprobare cu Sfântul Scaun, Sfântul Josemaría s-a străduit să explice acest lucru. În cele din urmă, în acea aprobare, a reușit să obțină să se spună că supranumerarii aparțineau Opus Dei din punct de vedere spiritual.

Sfântul Josemaría avea mari speranțe că îi va putea accepta pe acești oameni și a scris, de fapt, în decembrie 1947, la câteva luni după această aprobare: „Acei supranumerari, ce speranță am!” ^[9]
Iar într-o altă scrisoare, câteva zile mai târziu, scria: „nu trebuie să

pierdem din vedere faptul că nu este vorba de înscrierea unor domni într-o anumită asociație, ci de vocația supranaturală la viața de perfecțiune și la apostolat. Este un mare har al lui Dumnezeu să fii supranumerar!”

[10] —. Trebuie spus că „viața de perfecțiune” era o expresie tradițională, referindu-se și la laici, pentru a indica o persoană care aspira la sfințenie. În acest sens, ea este folosită, de exemplu, printre multe alte cazuri, de către Sfânta Tereza a lui Isus.

Dar, așa cum am spus, ideea de sfințenie și, mai ales, de vocație în sens strict, a fost identificată cu viața religioasă. Nu se putea să fii căsătorit și să ai o astfel de „vocație” în cadrul bisericii. Pentru a avea o vocație era nevoie de "castitate perfectă", așa se spunea. Iar Sfântul Josemaría era sigur că, într-un fel, această aparentă contradicție va fi spartă.

Încap!

Am ajuns în primele zile ale lunii ianuarie 1948. Sfântul Josemaría se întorcea dintr-o călătorie cu mașina de la Milano și, ca în toată Italia, urmele celui de-al Doilea Război Mondial erau încă foarte proaspete, căci existau destul de multe poduri care fuseseră distruse în timpul fugii spre nord a trupelor germane în retragere. Când a trebuit să traverseze râul Po, trece pe un pod de bărci la Piacenza (nu la Pavia, așa cum s-a scris în unele locuri, profit de ocazie pentru a rectifica această mică eroare, ci la Piacenza), mai exact la 14 ianuarie 1948. În acel momente, Sfântul Josemaría traversa podul și deodată a spus cu voce tare „încap!” Presupunem că însoțitorii săi au fost puțin surprinși, nedumeriți, și au întrebat: „Cine încape?”

Aceștia erau supranumerarii și supranumerarele. Sfântul Josemaría găsisese în acel moment de rugăciune, poate, în timpul acelei călătorii, modalitatea de a propune Sfântului Scaun ceea ce se gândea de mulți ani. Că mesajul pentru celibatari și pentru cei căsătoriți era același: aceeași carismă, aceeași dedicare deplină de a-l urma pe Isus Cristos și de a-și da viața pentru el și pentru propagarea Evangheliei.

În Opus Dei, așa cum explică foarte bine Prelatul într-o scrisoare din 28 octombrie 2020, există o unitate de vocație. Prelatul spune: „S-ar putea părea că unii au o dedicare mai mare decât alții pentru misiunea Lucrării. Nu este așa. Toți trăiesc cu aceeași dăruire, pentru că a fi și a face Opus Dei nu constă doar, nici în principal, în a colabora la anumite sarcini sau în munca corporativă de apostolat. Vocația și misiunea corespunzătoare îmbrățișează întreaga noastră viață,

nu doar o parte din ea; întreaga noastră viață este o ocazie și un mijloc de întâlnire cu Isus Cristos și de apostolat (...) O întâlnire vocațională deplină, care cuprinde toată viața proprie, cu dăruire deplină”.

Cu acest „încap!” Sfântul Josemaría a înțeles mai bine, într-o lumină mai clară, unitatea vocației în Opus Dei. Supranumerarii se încadrau pe deplin, deoarece nimic, cu excepția celibatului, nu-i deosebea de ceilalți. Spiritul era același, formarea era aceeași, dorința de a fi sfinți era aceeași, misiunea era aceeași. Astfel, au început să fie admiși bărbați și femei până când a luat avânt marele fenomen religios și evanghelizator care este vocația supranumerarului din Opus Dei. Astăzi reprezintă aproximativ 73% din totalul membrilor Lucrării.

Este curios că în 1948, la aproape 20 de ani de la 2 octombrie 1928, Sfântul Josemaría re trăiește cumva acele momente inițiale, văzând varietatea și potențialul acestei vocații de supranumerar, ca și cum ar avea din nou acea viziune din 2 octombrie 1928. O scrie în mai multe scrisori din aceste zile. De exemplu, la 29 ianuarie 1948, referindu-se la „încap!”, spune: „O imensă panoramă apostolică se deschide pentru Lucrare, așa cum am văzut în 1928”^[11].

Tot în acele săptămâni ale anului 1948, într-o conversație cu Salvador Canals, care era unul dintre principalii săi colaboratori, îi spune: „tot ceea ce am văzut clar în 1928 (...) se realizează acum pe deplin, cu o maturitate canonică neașteptată cu supranumerarii”^[12].

În concluzie, aș dori să subliniez un concept pe care l-am întâlnit studiind

viețile unora dintre acești pionieri. Unul dintre ei, de exemplu, afirmă că de la prima sa întâlnire cu Opus Dei, în 1939, a avut loc o schimbare radicală în el. „Era ca și cum până atunci religiozitatea mea (desigur, sinceră) fusese «oficială», și dacă nu era superficială, nu era nici prea profundă. Dintr-o dată (și amintirea acelui eveniment, până la momentul și locul respectiv, este încă vie) l-am descoperit pe Cristos. Am văzut întreaga Evanghelie într-o nouă lumină (...) Viața mea s-a schimbat”
[13].

După cum spunea un alt pionier al acesteia, apartenența la Lucrare a însemnat posibilitatea de „a-mi dedica viața lui Dumnezeu”^[14] fără a renunța la căsnicia sa și la viața profesională intensă.

În 1950, statutele Opus Dei au fost prezentate pentru aprobarea finală, după câțiva ani de rodaj, așa cum s-a

întâmplat cu toate instituțiile din acei ani. De data aceasta, supranumerarii au putut fi acceptați ca membri cu drepturi depline. Iar în 1982, Sfântul Scaun a ratificat apartenența deplină a supranumerarilor la Opus Dei.

[1] Cf. *Însemnări intime*, nr. 39 (martie 1930).

[2] Cf. *Însemnări intime*, nr. 47 (martie 1930).

[3] Scrisoarea nr. 29, 10a.

[4] Scrisoarea nr. 29, 25a.

[5] Scrisoarea nr. 29, 26a.

[6] Scrisoarea nr. 29, 28a.

[7] Mărturie a lui Mariano Navarro Rubio, 8 iulie 1975, în AGP, A.5, 0232-02-05, p. 5.

[8] Mărturie a lui Antonio Ivars
Moreno, 30 iulie 1975, în AGP, în AGP,
în AGP, 0220-02-07, p. 9-10.

[9] Scrisoarea lui Josemaría Escrivá
către Consiliul General al Opus Dei,
11 decembrie 1947, în AGP, A.3.4,
0259-04, scrisoarea 471211-04, în
AGP, A.3.4, 0259-04, scrisoarea
471211-04.

[10] Scrisoarea lui Josemaría Escrivá
către Consiliul General al Opus Dei,
18 decembrie 1947, în AGP, A.3.4,
0259-04, scrisoarea 471218-01.

[11] Scrisoarea lui Josemaría Escrivá
către Consiliul General al Opus Dei,
29 ianuarie 1948, în AGP, A.3.4,
0260-01, scrisoarea 480129-03.

[12] Mărturie a lui Salvador Canals, 9
februarie 1948, în AGP, seria L.1.1.1,
10-1-15.

^[13] Mărturie a lui Antonio Ivars
Moreno, 30 iulie 1975, în AGP,
0220-02-07, p. 2.

^[14] Mărturie a lui Ángel Santos Ruiz,
septembrie 1975, în AGP, A.5,
0245-02-15, p. 9.

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
aventura-primilor-supranumerari-ai-
opus-dei/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/aventura-primilor-supranumerari-ai-opus-dei/) (07.08.2025)